

כינוס בינלאומי

הקהילות
הספרדיות,
הצפון אפריקאיות
והמזרח תיכוניות
בצפון אמריקה

ראשון - שלישי, ח' - י' באלול תשע"ה

23-25 באוגוסט 2015

אוניברסיטת קונקורדיה, מונטריאול, קנדה

אוניברסיטת בר-אילן
הפקולטה למדעי היהדות

אוניברסיטת בר-אילן
מרכז דהאן
המרכז לחברה, תרבות וחינוך במורשת יהדות ספרד
ע"ש אהרן ורחל דהאן

אוניברסיטת קונקורדיה

המכללה האקדמית אשקלון

UQAM

אוניברסיטת קוויבק במונטריאול

המרכז הספרדי המאוחד של קוויבק

אוניברסיטת מונטריאול

משרד החוץ
שגרירות ישראל בקנדה

הקהל - IJC
הקונגרס הישראלי יהודי (ח"י)
The Israeli Jewish Congress (SIJC)

הוועדה האקדמית:

פרופ' איירה רובינסון, יו"ר, אוניברסיטת קונקורדיה, קנדה

פרופ' ירון הראל, יו"ר, אוניברסיטת בר-אילן

פרופ' שמעון שרביט, רקטור המכללה האקדמית אשקלון

פרופ' קסבה ניקולניי, אוניברסיטת קונקורדיה, קנדה

פרופ' רוברט שורצולד, אוניברסיטת מונטריאול, קנדה

פרופ' יולנדה כהן, אוניברסיטת קוויבק במונטריאול, קנדה

ד"ר שמעון אוחיון, מנהל מרכז דהאן, אוניברסיטת בר-אילן

ניהול הכנס:

ד"ר שמעון אוחיון, מנהל מרכז דהאן, אוניברסיטת בר-אילן

ארגון והפקה:

גב' אורה קובלסקי, מרכזת מרכז דהאן, אוניברסיטת בר-אילן

לפרטים והרשמה:

מרכז דהאן, אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן

טל: 03-5317959 פקס: 03-5342621

E-mail: dahan.center@mail.biu.ac.il

www.dahancenter.co.il

 Dahancenter Bar-Ilan University

תכנית הכנס

הקהילות הספרדיות, הצפון אפריקאיות והמזרח תיכוניות בצפון אמריקה

יום ראשון, ח' באלול תשע"ה, 23 באוגוסט 2015
בנין הפדרציה היהודית במונטריאול

פתיחה חגיגית

19:00-22:00

יו"ר: ד"ר שמעון אוחיון, מנהל מרכז דהאן,
אוניברסיטת בר-אילן

ברכות:

מר סילבן אביטבול, נשיא המרכז הקהילתי הספרדי במונטריאול, קנדה
מר זיו נבו-קולמן, הקונסול הכללי של ישראל במונטריאול, קנדה
פרופ' איירה רובינסון, מנהל המרכז ללימודי היהדות, אוניברסיטת
קונקורדיה, קנדה
פרופ' ירון הראל, יו"ר הוועדה האקדמית של מרכז דהאן,
אוניברסיטת בר-אילן

דברי פתיחה:

פרופ' נועם סטילמן, אוניברסיטת אוקלהומה, ארה"ב
שלוש וחצי מאות של נוכחות ספרדית/מזרחית בצפון אמריקה –
פרק הולך ונמשך בתולדות ישראל

תכנית אמנותית

* הרצאות הכנס בליווי תרגום סימולטני

יום שני, ט' באלול תשע"ה, 24 באוגוסט 2015
אוניברסיטת קונקורדיה, בניין HALL, קומה 7
1455 de Maisonneuve Boulevard, West
(Metro: Guy-Concordia)

התכנסות ורישום

09:00-09:30

מושב פתיחה

09:30-11:00

יו"ר: ד"ר שמעון אוחיון, מנהל מרכז דהאן, אוניברסיטת בר-אילן

ברכות:

פרופ' שמעון שרביט, רקטור המכללה האקדמית אשקלון

פרופ' אלן שפרד, נשיא אוניברסיטת קונקורדיה, קנדה

פרופ' ג'וזי לפונד, דיקן הפקולטה למדעי הרוח, אוניברסיטת קוויבק, קנדה

הרצאות פתיחה:

פרופ' נועם סטילמן, אוניברסיטת אוקלהומה, ארה"ב
שלוש וחצי מאות של נוכחות ספרדית/מזרחית בצפון אמריקה –
פרק הולך ונמשך בתולדות ישראל

פרופ' לילך לב-ארי, אורנים – המכללה האקדמית לחינוך ואוניברסיטת בר-אילן
מהגרים ישראלים יוצאי ארצות האיסלאם בצפון אמריקה:
ניעות חברתית-כלכלית וזהות אתנית – האם הצליחו בקליטתם?

הפסקה

11:00-11:15

מושב 2 : ספרדים במאות ה-18 וה-19 בצפון אמריקה

11:15-13:15

יו"ר: פרופ' איירה רובינסון, אוניברסיטת קונקורדיה, קנדה

פרופ' חננאל מאק, אוניברסיטת בר-אילן
צוואתו של יהודי ספרדי מראשוני ניו יורק (1708)

ד"ר אלי גולדשטיין, המכללה האקדמית אשקלון
חיים סולומון: הפילנטרופ-פטריוט היהודי הנשכח

ד"ר סטפני שוורץ, אוניברסיטת קוויבק במונטריאול, קנדה
סקירת השכונה הספרדית במונטריאול בשנות השבעים של המאה העשרים

פרופ' ירון הראל, אוניברסיטת בר-אילן
קהילת "שארית ישראל" בניו יורק: ניצחון המסורת על הרפורמה

הפסקת צהריים

13:15-14:15

מושב 3: ההגירה והשלכותיה בארצות הברית ובקנדה

14:15-16:15

יו"ר: פרופ' רוברט שורצוולד, אוניברסיטת מונטריאול, קנדה

ד"ר דינה אסולין סטילמן, אוניברסיטת אוקלהומה, ארה"ב
"את קוויבק, לקחת אותי בין זרועותייך" – החלום האמריקני עבור
המהגרים היהודים-המרוקאים: שלושה מקרים של שחרור, כישרונות והצלחה

פרופ' דוד בן שושן, אוניברסיטת קוויבק, קנדה
הממד הספרדי של הזהות היהודית בקוויבק

ד"ר סוניה שרה ליפטיק, אלף-מרכז ללימודי יהדות זמננו, מונטריאול
העולם של לימודי יהדות בקהילה הספרדית במונטריאול דרך מקומות
הלימוד והיצירה הספרותית

פרופ' נדיה מלינוביץ, אוניברסיטת פיקרדי ז'ול ורן, צרפת
זוכרים את העבר היהודי בעולם המוסלמי מרחוק: זכרונות מהגרים ובני
הדור הראשון שנולדו באמריקה

ד"ר שיינה זמקאני, אוניברסיטת שיקגו, ארה"ב
הקונצפטואליות של תזוזת יהודים מן המזרח התיכון וצפון אפריקה

הפסקת קפה

16:15-16:30

מושב 4: יהודים-סורים בניו-יורק

16:30-18:00

יו"ר: ד"ר רפאל שוחט, אוניברסיטת בר-אילן

גב' שרינה רופא, פרויקט המורשת הספרדית, ארה"ב
יהודים סורים בניו יורק: אחרי מאה שנה

מר אדי אשכנזי, ק"ק מגן דוד ברוקלין נ"י, ארה"ב
צדקה בקהילה הסורית בברוקלין בין השנים 1940-1960:
הסאגה של פדרציית "מגן דוד"

גב' מיכל ביטון, אוניברסיטת ניו-יורק, ארה"ב
תפיסת בני העדה הסורית בניו-יורק את קיומם כתפוצה

מושב 5: הופעה מיוחדת

18:15-19:00

יו"ר: ד"ר מואיז אוחנה, המרכז הספרדי "אור החיים"

ד"ר יהודית כהן, אוניברסיטת יורק, קנדה
"האם כוונתך ללאדינו מרוקאית?" שירים מרוקאים-ספרדים של מהגרים
למונטריאול וטורונטו

יום שלישי, י' באלול תשע"ה, 25 באוגוסט 2015

מושב 6: קהילות שונות בצפון אמריקה

09:30-11:30

יו"ר: פרופ' שמעון שרביט, רקטור המכללה האקדמית אשקלון

דברי ברכה:

מר מיכאל גורארי, מנכ"ל הקונגרס הישראלי יהודי

הרצאות:

פרופ' משה עמאר, אוניברסיטת בר-אילן והמכללה האקדמית אשקלון
כתבי יד מחכמי מרוקו באוניברסיטת אלברטה, קנדה ובית המדרש לרבנים
בניו-יורק

פרופ' גבריאל קאבליון, המכללה האקדמית אשקלון
הגירת יהודי איטליה לארצות הברית אחרי חוקי הגזע, 1938

ד"ר מאיה מלצר-גבע, המכללה האקדמית כנרת בעמק הירדן
יהודי גיאורגיה, בוכרה והקווקז (מבריה"מ לשעבר) בצפון אמריקה

פרופ' נורמה באומל יוסף, אוניברסיטת קונקורדיה, קנדה
מושתקים ונסערים: יהודים עיראקים במונטריאול

פרופ' שאול רגב, אוניברסיטת בר-אילן
קוים לדמותה של הגירת יהודי בבל לצפון אמריקה

הפסקה

11:30-11:45

מושב 7 : ספרדים, אשכנזים ותדמיתם

11:45-13:45

יו"ר: פרופ' יולנד כהן, אוניברסיטת קוויבק במונטריאול, קנדה

ד"ר אהרן ארנד, אוניברסיטת בר-אילן
ר' יצחק עבאדי ודרכו בפסיקת הלכה

פרופ' איירה רובינסון וד"ר סטיבן לפידוס, אוניברסיטת קונקורדיה,
קנדה
תופעת "לב טהור" בקנדה ומשמעויותיה ללימוד ההגירה היהודית
בת זמננו

ד"ר אבי פיקאר, אוניברסיטת בר-אילן
נעדרים-נוכחים: דימוי יהודי צפון אפריקה בעיני יהודי צפון אמריקה

ד"ר אסתר שלי ניומן, האוניברסיטה העברית בירושלים
המשכיות ושינוי בסיפורי חיים של נשים יהודיות יוצאות המאגר

מר יצחק דהן, אוניברסיטת בר-אילן
השפעת התרבות האמריקאית והצרפתית על המורשת התרבותית והדתית של מהגרים (עולים) ממוצא צפון אפריקאי

הפסקת צהריים

13:45-14:45

מושב 8: עברית ולאדינו בצפון אמריקה
יו"ר: פרופ' נועם סטילמן, אוניברסיטת אוקלהומה, ארה"ב

14:45-16:15

פרופ' נורית גוברין, אוניברסיטת תל-אביב
סופרים, יצירות ודמויות מן המזרח בראי הספרות העברית בארה"ב

פרופ' הנרי גרין, אוניברסיטת מיאמי, ארה"ב
קולות ספרדים: תפוצות וחוויות הגלות

ד"ר דב הכהן, אוניברסיטת בר-אילן
מבט פנורמי על הפעילות הספרותית בלאדינו של היהודים הספרדים בארצות הברית

פרופ' אורה שורצולד, אוניברסיטת בר-אילן
הקשר בין הגדת סיאטל בלאדינו להגדות הבלקאן

הפסקת קפה

16:15-16:30

מושב 9: פאנל מיוחד – הרומן הספרדי
יו"ר פרופ' נורית גוברין, אוניברסיטת תל-אביב

16:30-18:00

הסופרת רויטל שירי-הורוביץ, ארה"ב
"בת עיראק" - רומן היסטורי - תיעוד האירועים ההסטוריים דרך נובלה

הסופרת ימית ארמבריסטר, ארה"ב
יהודי מרוקו - דרך בדיה היסטורית של אשה יוצאת דופן

הסופרת שרית גרדוול-יוסף, ארה"ב
'ספרי תמה תמימה' - רומן על יהודי תימן, בין האישי להיסטורי

מושב סיום

18:00-19:00

יו"ר: פרופ' ירון הראל, אוניברסיטת בר-אילן

פרופ' יולנד כהן, אוניברסיטת קוויבק במונטריאול, קנדה
יהודים ספרדים בקנדה: מזכרון להיסטוריה

דברי סיכום:

פרופ' ירון הראל, יו"ר הכנס, אוניברסיטת בר-אילן

קבלת פנים

בחסות הקונסול הכללי של ישראל במונטריאול, קנדה
מר זיו נבו-קולמן

20:00

בית הכנסת הפורטוגזי במונטריאול